

Εικονολατρία και Ιστορία

Με τις ατομικές εκθέσεις τους ο Α. Λεβίδης και ο Χρ. Μποκόρος προβληματίζονται σε υψηλές κλίμακες για τον τόπο και τη μοίρα ΤΟΥ

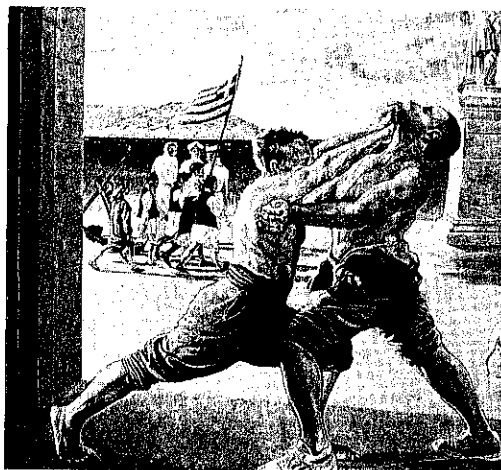
Του **Χρήση Καμπουρίδη**

seva@otenet.gr

Δεν έχουμε πολλούς ζωγράφους με τις ικανότητες, την ευρύτερη παιδεία και τους προβληματισμούς του Αλέκου Λεβίδη και του Χρήστου Μποκόρου. Σ' αυτές τις ιδιότητες που σήμερα είναι σπάνιο να συμπίπτουν στο ίδιο άτομο, ως προστεθεί και το ήθος, σφού πράγματι η «φιλοσοφία του πράττειν»

χαρακτηρίζει επίσης καθέναν τους χωριστά σε υψηλό βαθμό. Στα τελευταία είκοσι χρόνια είναι δύσκολο να βρει κανείς πολλούς άλλους εικαστικούς καλλιτέχνες οι οποίοι, εκτός από την ατομική τους έκφραση, να ασχολούνται εξίσου και με την ιστορική φυσιογνωμία του τόπου μας και με το πόσο αυτή αφορά στην εικαστική αναπαράσταση. Πρόκειται για δύο έμπρακτους υπερασπιστές τής ζωγραφικής σε δύο διαστάσεις, σε μια εποχή που η διαμάχη της με την τέχνη των τρισδιάστατων εικαστικών κατασκευών έγινε στοιχείο ταξινόμησης και αξιολόγησης.

Από νεώτερη γενιά ο Μποκόρος (1958) δείχνει περισσότερο την αγωνία του να εκφράσει και μια αμφιταλάντευση ανάμεσα στην αναπαράσταση και την παράθεση αυτούσιων αντικειμένων, τον ιδεαλισμό και τον υλισμό θα λέγαμε με όρους μιας παλιός εποχής. Στην τωρινή του «εγκατάσταση» (installation) παλιά σανίδια από διαλυμένη γέφυρα στοιχίζονται όρθια σ' έναν

«Παλαιστές στο λιμάνι», λάδι σε ξύλο 80Χ80 εκ. Ζωγραφική επιδείξιτητα στην υπηρεσία του εσωζωγραφικού διαλόγου, καθώς ο Αλ. Λεβίδης αναφέρεται σκόπημα στον Γ. Τσαρούχη και τον Τζ. Ντε Κίρικο, οι οποίοι σχεδίασαν πίνακες με ανάλογη «θεατρική» σύνθεση προσώπων, και μέσω αυτών στα διαχρονικά στερεότυπα της τέχνης του

τόιχο, μαύρα κατά το ήμισυ, με ζωγραφισμένα λουλούδια του αγρού στη βάση τους. Σε άλλα έργα, μόλις διακρινόμενα ζωγραφισμένα σώματα ξεπροβάλλουν από τα ίχνη φθοράς πάνω στον φθορμένο μουσαμά, αυτούσιο άχρηστο υλικό από παλιό καπνεργαστήριο. Όπως και στα παλιότερα έργα του, ο ζωγράφος διαμορφώνει

την τελική εικόνα του, αξιοποιώντας τα ίχνη (υφή, «νερά», νεύρα, φθορές κ.λπ.) του υποστρώματος – μια εκφραστική τεχνική με σημαντική προίστορία στη ζωγραφική μας (Σ. Λογοθέτης, Σ. Σόρογκας, Ρ. Παπασπύρου – με τις δικές του πινελιές, στέλνοντας στον θεατή μηνύματα για κοινή μοίρα ζωντανών και «κεκοιμημένων»,

ιδεολογικό στοιχείο πολύ συμβατό με τη χριστιανική πίστη. Στην προκειμένη έκθεση μιλά και για εμφυλιοπολεμικές μνήμες, τις οποίες ωστόσο δεν είδαμε να έχουν κάποιο εμφανή ρόλο στην καλοστημένη, αλλά και κάπως σκηνογραφική και ιδεολογικά ανεξήγητη έκθεση.

Στους πίνακες του Αλέκου Λεβίδη (γεν. 1944) η θεατρικότητα έχει επίσης μεγάλο ρόλο. Κόσμοι που διανοούνται σε διάφορες «σκηνές» του πρώτου πλάνου, σαν να ξεφλουδίζει η επιφάνεια, οδηγώντας σε άλλους κόσμους. Συναρμολόγηση τμημάτων από παλιά ζωγραφική (μινωική, υστερορωμαϊκή,

INFO

Χρήστος Μποκόρος, Αδιάσπαστο Δάσος, Γκαλερί Ζουμπουλάκη, Πλατ. Κολωνακίου 20, τηλ. 210-3608.278, μέχρι 4 Δεκεμβρίου Αλέκος Λεβίδης, Ζωγραφική, Αίθουσα Τέχνης Αθηνών, Γλύκωνος 4, Δεξαμενή, τηλ. 210-7213.938, έως 6 Δεκεμβρίου

Ο προβληματισμός του Χρόνου

Ένας ακόμη καινός προβληματισμός στις δύο σημαντικές αυτές εκθέσεις αναδεικνύεται εμμέσως και ο Χρόνος. Με πιο πολλές μεταφορές σε άλλες εποχές, ο Λεβίδης δείχνει να αναζητά έναν κοινό τόπο όπου να χωρέσει τη διαχρονική εμπειρία, στιγμές που να «παγώσουν» την αφηγηματικότητα σε μια τελική διατύπωση. Όμως μας αφήνει χωρίς πειστικές απαντήσεις. Με λυσιτελή αποδοχή της φθοράς και αναγέννησης των μορφών, ο Μποκόρος αποζητά την ιερότητα, τον άχρονο αιώνα, αλλά ριμοκινδυνεύει ανάμεσα στο υπό αναζήτηση αισθητικό και στο δεδομένο ωραίο. Στους καταλόγους των εκθέσεων πάντως – από τους ομορφότερους που έχουμε δει –, οι δύο ζωγράφοι καταθέτουν παράλληλες σκέψεις ή εικόνες που επεξηγούν αναλυτικότερα τις προθέσεις τους.

Η τελική αίσθηση είναι ότι στις συμπληγάδες πέτρες ανάμεσα στην εικονολατρία και στην εικονομαχία, οι δύο εκθέσεις δεν καταφέρνουν να δώσουν την ατομική διάσταση, όσο τη διαμεσολαβημένη, την αφηγηματική. Σημάδι ίσως μιας εποχής με αίσθηση ραγδαίας μεταβατικότητας.

πίνακες δύο διαστάσεων τους κώδικες αναπαράστασης άλλων εποχών και άλλων καλλιτεχνών. Η τελική εικόνα που προκύπτει είναι δυναμική, σαν θεατρικό δράμα από «σκηνές» στο πλατωνικό σπήλαιο, ο θεατής καλείται να αποφασίσει τι εκπροσωπεί ο ίδιος ως στάση ζωής και ερμηνευτής. Στα όρια του σουρεαλισμού ή του μεταμοντέρνου συγκρητισμού, η ζωγραφική αυτή του Λεβίδη δείχνει τις υψηλές διανοητικές προδιαγραφές του, αλλά καθώς δεν έχει τη λιτότητα των προηγουμένων η ζωγραφική μαστοριά του μοιάζει συχνά να υποχωρεί μπροστά στη ρητορεία της σύνθεσης και στην αναζήτηση του διαχρονικού στερεοτύπου.